

Wezendonk zand en grind BV: de naam zegt het al een beetje. Het bedrijf wint zand en grind. En wel rondom Lobith. Tegenwoordig

gaat het er ook om wingebieden netjes ingericht achter te laten, zodat de natuur er zich kan ontwikkelen. 'Ik moet nodig mijn visi-

tekaartje aanpassen', grapt algemeen-directeur Wiely Albers. Ik word natuurbouwer.'

Zandwinner is tegenwoordig ook natuurbouwer

Het lijkt alsof het zand vanaf een transportband zo de rivier in plonst. Op het uiterste randje van de loswal zie je pas vele meters lager toch een binnenvaartschip liggen. Het zand belandt netjes in de laadruimte. Albers maakt een praatje met de schipper. Ze roepen elkaar toe hoe laag de waterstand wel niet is.

Albers is sinds 1990 algemeen directeur en aandeelhouder van Wezendonk. Hij begon er ooit op jonge leeftijd als kraanmachinist. Dat hij een mooie carrière heeft gemaakt, wuift hij weg. Ondertussen houdt hij wel een bedrijf draaiend met negen à tien man vast personeel en heel wat losse krachten. Hij verkoopt jaarlijks 500.000 tot 800.000 ton zand en grind en zet flinke projecten op.

Zand veredelen

Een imposante zandscheidingsinstallatie is aan het werk. 'Hier wordt het afgegraven zand en grind 'veredeld', ofwel gescheiden in elf zand- en diverse grindfracties. Van bijna nul tot 32 millimeter dikte. De lichtste fractie – 0,0063 millimeter – is bijna stof. Voor de betonindustrie voegen we de fracties computergestuurd samen, precies zoals ze het hebben willen.' Er komt een vrachtwagen aangereden om grind te

halen. Een gigantische shovel stort 'm in ruim drie keer vol. 'Deze lading gaat naar Barneveld. Het meeste gaat per schip hoor, zo'n 80 à 85 procent.'

Het zand en grind in de scheidingsinstallatie wordt met een 400 meter lange transportband rechtstreeks vanuit de Tegnagelwaard aangevoerd. Daar wint Wezendonk al zo'n tien jaar. Albers: 'We zijn daar bijna klaar. Het zand en grind dat je nu ziet, komt van een nieuwe winlocatie verderop, waar we in juli zijn begonnen. Met wagens brengen we dat zand en grind naar de Tegnagelwaard en vervolgens gaat het de transportband op. Dat gaan we straks anders doen. Er komt een 1,5 kilometer lange transportband vanaf de nieuwe winlocatie rechtstreeks naar de scheidingsinstallatie.'

Bevers

Albers stapt in de auto om naar het nieuwe wingebied te rijden. Eerst rijdt hij door de Tegnagelwaard, waar al een flink stuk natuur ligt: beverland. 'Iedereen was blij, toen er tijdens de winning een bever kwam. Wij iets minder. We hadden de grond gekocht en een winvergunning, maar we mochten er niet meer ontzanden.' In de daarachterliggende waard De Mars

zitten ook bevers. 'We hadden voor de natuurlijke inrichting boompjes aangeplant. De bevers gingen er zo mee aan de slag, dat we opnieuw moesten inplanten.' Natuurinrichting is standaard geworden. 'We hebben de vogeltjes al bijna uitgezocht die er moeten komen', lacht Albers.

Carvium Novum

Dan komt hij op het nieuwe winterrein. Albers rijdt een hoge bult zand op om het gebied te overzien. 'Dáár komen de waterpartijen met eilanden en recreatiewoningen en dáár bij de boerderij de natuurspeelplaats. De boerderij wordt een hotelrestaurant.' We staan op de toekomstige toeristische attractie Carvium Novum, geïnspireerd op het gelijknamige Romeinse castellum dat ooit hier vlakbij in Herwen heeft gestaan. Kinderen en volwassenen kunnen over een paar jaar op Carvium Novum kennismaken met de Romeinse nederzettingsgeschiedenis. De huisjes en de speelplek laat hij straks over aan een recreatie-exploitant. Hoewel? 'Dorpsgenoten vragen me wel eens: moet je dat niet zelf doen? En ja, mijn handen jeuken inderdaad om de exploitatie zelf op te pakken.' Achter de 7 hectare toerisme en de 26 hec-

tare plassen komt natuur, veel natuur: broekbos en vooral rietmoeras. 'De ecologische verbindingzone van het Rijnstrangengebied is hier op z'n smalst. Die gaan we met 200 meter verbreden. De overheid juicht zo'n particulier initiatief als dit toe, zeker nu ze zelf geen geld meer heeft.' Langs en door de natuur komt een fietspad aansluitend op het fietspad door Rijnstrangen. 'Het is belangrijk dat mensen de natuur kunnen beleven.'

Volop werk

Graafmachines, shovels, trekkers met kiepkarren en vrachtwagens. Er wordt volop gewerkt. Het materieel wordt allemaal extra ingehuurd. De bovenste laag cultuur-

grond wordt bewaard om er de eilanden van te maken. De kleilaag daaronder is voor de baksteenindustrie. Dan volgen het zand en grind. In de al ontstane waterplas komt nog een zandzuiger. 'Die zijn we aan het bouwen. Een stille, elektrische. Want als Carvium Novum open is en er allemaal kleine Romeintjes rond hollen, moet er geen geluidshinder zijn van de ontzanding die nog jaren doorgaat.'

Het was een mooie samenloop van omstandigheden, hoe Albers aan de grond is gekomen. 'Een fruitteler had 30 hectare te koop, maar voor dit plan was dat te weinig. Ik ben toen naar de boer ernaast gestapt. Hij vroeg zich af wat ik kwam doen. We kennen elkaar, want ik ben iets verderop, daar in die witte boerderij, opgegroeid. Toen ik vroeg: wil je de boerderij aan mij verkopen, viel hij helemaal stil. Twee weken later zaten we toch aan tafel en besloot hij te verkopen.'

Ja-woord

Dat was in 2001. Waarom duurde het nog tien jaar om te beginnen? 'Het plan is in

2002 in de gemeenteraad vastgesteld. Vervolgens legde Rijkswaterstaat een claim op dit gebied als mogelijke noodoverloop. We kregen maar geen duidelijkheid of we verder konden. In 2005 trok ik zelf de stekker eruit, maar ben er toch weer mee verder gegaan. Met wat aanpassingen zou het toch moeten lukken? In 2008 kreeg ik het ja-woord onder de voorwaarde dat er voldoende ruimte is om water te bergen bij hoogwater.' In mei dit jaar was de kogel definitief door de kerk.

Gedragen plannen

Albers vindt het belangrijk dat de omgeving, waar hij woont en leeft, met de plannen instemt. 'We gaan een stichting oprichten met mensen uit de omgeving, het dorp, verenigingen, natuurclubs enzovoort voor het toekomstige beheer. Ze gaan meekijken of we nog verbeteringen kunnen aanbrengen. Het is mooi om gezamenlijk naar het plan te kijken. We kunnen als ondernemer wel wat willen, maar je wilt toch ook dat het plan gedragen en misschien nog verbeterd wordt.'

